

Posudek oponenta práce

Miroslava RAKAŠOVÁ

Jak učitelé interpretují výsledky svých žáků

Katedra učitelství, HTF UK

Práce Miroslavy Rakašové se zabývá vyučovacími styly učitelů a tím, jak učitelé tíhnoucí k jednotlivým vyučovacím stylům hodnotí své žáky a žákyně. Stručný úvod představuje obsah, strukturu a základní cíl práce (s. 11). Teoretická část se nejprve zabývá klíčovými pojmy: hodnocením (s. 12-14), jeho interpretací (s. 14-16) a vyučovacím stylem (s. 16.-17). Následně podrobněji popisuje typologii vyučovacích stylů Anthony F. Grashy a to, k jakému typu hodnocení zástupci jednotlivých stylů tíhnou (s. 18-20); věnuje se také typologii Garyho Fenstermachera a Jonase Soltise a stručně oba modely srovnává (s. 21-24). Závěrečná podkapitola teoretické části se soustředí na výsledky učení a známkování (s. 25-27). Praktická část začíná popisem cíle, hypotéz a zvolené metody (s. 28-29). Následně autorka představuje uzavřené otázky použité v dotazníku (s. 29-32) a své respondenty (s. 33-34). Posléze shrnuje výsledky kvantitativní složky svého šetření (s. 35-37) a části kvalitativní (s. 37-41). *Diskuse* představuje a komentuje výsledky bádání jako celku (s. 44). Nakonec autorka formuluje stručný závěr (s. 45).

Na práci oceňuji:

- Prokázané porozumění pojmům a teoriím významným pro pedagogickou teorii i praxi (viz např. rozlišení druhů hodnocení a jejich stručné pedagogicko-psychologické posouzení na s. 12-14, vymezení vyučovacího stylu na s. 16-17 a především popisy jednotlivých vyučovacích stylů podle Grashovy typologie na s. 18-20).
- Prokázanou schopnost provést vlastní pedagogický výzkum, srozumitelně představit jeho výsledky a korektně z nich odvodit některé věcně důležité závěry (viz např. vyhodnocení kvantitativní části dotazníku na s. 35).
- Jazykově čisté, zpravidla jasné a přesné vyjadřování, které odpovídá odbornému stylu.

Při příštím odborném bádání doporučuji zejména:

- Dbát po celou dobu na soulad mezi cíli, teoretickou částí textu a postupem vlastního výzkumu. Zde si např. nejsem jistý, zda zvolená metoda umožňuje „potvrdit či vyvrátit“ uváděné hypotézy (zejména proto, že se uzavřené otázky soustředí na zjištění vyučovacího stylu podle Grashovy typologie a zodpovídání otevřených otázek bylo dobrovolné, vyučující zároveň zpravidla vykazovali znaky více stylů). Nemyslím si také, že dotazník představuje nejvhodnější nástroj pro kvalitativně orientované zjišťování toho, jak vyučující uvažují o hodnocení (představené odpovědi jsou zpravidla velmi stručné a nebylo možné se respondentů dále doptávat).
- Při představování vlastního výzkumu dbát důsledněji na jasnost a srozumitelnost. V předkládané práci např. nepokládám za přiměřeně jasné, srozumitelné a konkrétní představení obou hypotéz na s. 28. Z textu není zřejmé, co se myslí „vlastním vnímáním stylu výuky“, resp. „odpovídáním v dotazníku“ (o kterých jeho částech zde autorka hovoří?).
- U shrnutí odpovědí na otevřené otázky by také, domnívám se, byla na místě větší přesnost. Z textu např. není zřejmé, jak často se vyskytovaly nejčastější odpovědi (viz s. 37-40). Bylo by dobré, aby autorka tuto informaci doplnila během obhajoby.
- Nejsem si také jistý, zda jsou korektně a jasně odvozené úsudky v části 4.5 (Popis a interpretace dat – ověření hypotéz). Co např. myslíte následujícím výrokem týkajícím se stylu „expert“: „Tento styl je charakterizován zaměřením na předávání znalostí a zkušeností žákům, což vede k tomu, že učitelé často vyučují schematicky a někdy i chaoticky“ (s.

41)? Shoduje se sebepojetí pedagoga jako průvodce s vyučovacím stylem „expert“ (s. 41)? Na závěr části věnované „osobnímu modelu“ píšete: „Toto chápání se částečně shoduje s výpověďmi pedagogů, zejména v aktivním a konzervativním přístupu.“ (s. 42) V čem se „osobní model“ vyznačuje konzervativním přístupem?

V závislosti na přesvědčivosti obhajoby navrhuji hodnotit práci stupněm „velmi dobře“, nebo „dobře“.

Mgr. Matěj Král, Ph.D.

V Praze 7. 9. 2024